

KURGAN

EDEBİYAT KÜLTÜR

YAZILARIYLA

İbrahim Şahin
M. Kayahan Özgül
Mehmet Can Doğan
Cafer Şen
Mustafa Kurt
Hayrettin Orhanoğlu
Orçun Ünal
Koray Feyiz

ŞİİRLERİYLE

Hayati Baki
Nuri Demirci
İrfan Yıldız
Mehmet Ayçi
Ergin Çiftçi
Çiğdem Oflu

HİKÂYELERİYLE

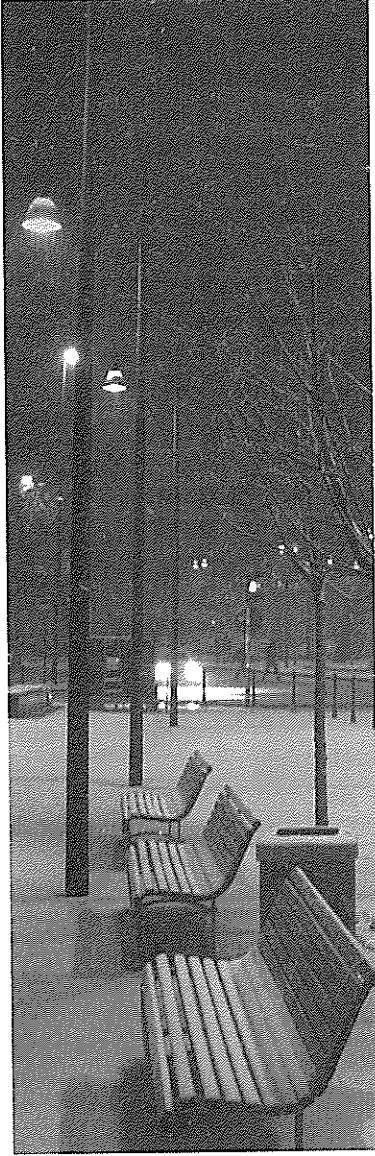
Gülcan Çolak Bostancı
Dinçer Akbulut
Betül Macit

ÇEVİRİ

Leo Lowenthal
G'afur G'ulom
Mehmet Hakkı Suçin

İÇİNDEKİLER

Sunuş Yeni Yılda Yeni Şeyler	2
İbrahim Şahin Dil, İktidar ve Sembol: Dağcı ve Aytmatov Örneği (İnceleme)	3
M. Kayahan Özgül Sekmeler: Çocuk Aklı (Araştırma)	9
Hüseyin Özbay Sonu Melami Tekkesi (Deneme)	14
Hayati Baki Al Gözüm Seyreyle, VI (Şiir)	16
Nuri Demirci Bursa Şehrengizi (Sadekâr) İçin, Şehr (Şiir)	18
İrfan Yıldız İlyas Tunç-Yaşar Bedri (Şiir)	20
Mehmet Aycı Çalı (Şiir)	22
Mehmet Can Doğan Atlas Tarih Dergisinin Tarihî Hatası (Eleştiri)	23
Cafer Şen Türk Şiirinde Boşluk/Hiçlik İmgesinin Fenomenolojisi-II (İnceleme)	25
Mustafa Kurt Sezai Karakoç'un Poetik Mimarisi (İnceleme)	29
Hayrettin Orhanoglu Bir Şairin Çocuk Hâli:	
Cemal Süreya'nın Şiirlerinde Çocukluk (İnceleme)	32
Leo Lowenthal Perspektif İçinde Popüler Kültür, Çeviren: Özgür İldeş (Çeviri)	35
Mehmet Hakkı Suçin Kur'anı-ı Kerim'den Süreler (Çeviri)	42
Gülcan Çolak Bostancı Yalancı, Yalancı, Sana Kimse İnanmaz! (Hikâye)	43
Diğer Akbulut Dış Kirası (Hikâye)	47
Betül Macit Etiket (Hikâye)	51
Ceren Yılmaz İğne Deliğinin Fısıltısı- Haberli Yorgunluklar (Hikâye)	53
Ergin Çiftçi Şiir - Buzdanada (Şiir)	55
Elçin Sevgi Suçin Yüzüm Evi Olacak Gözlerinin (Şiir)	56
Hayrettin Ökçesiz Düşünen Şiirler (Şiir)	57
Mehmet Göçmez Evveli Gam-Ahiri Pinhan (Şiir)	58
Çiğdem Oflu Valiz Tekerlekleri (Şiir)	59
Cengizhan Genç Babil Kuşları (Şiir)	60
Orçun Ünal Edo Ergo Amo: Visniec'in Pandaların Hikâyesi Adlı Oyununun	
Yemek ve Sevmek Kavramları Üzerinden Bir Çözümlemesi (Çözümleme)	61
Özer Şenödeyici Kinik Felsefe ve Kadeh Dilencileri Üzerine (İnceleme)	68
Koray Feyiz Ten Kitabı İçin Hegemonik Bir Okuma ve	
Hüseyin Alemdar Şiirinde "Kadın" (İnceleme)	71
Zeynep tek "Birleyerek Oluşmak" Üzerine (Değerlendirme)	74
G'afur G'ulom Hasan Keyfi (Halkımızın Mizahî Masallarından) (Hikâye)	
Çeviren: Veli Savaş Yelok	76

KURGAN EDEBİYAT • İki Aylık Edebiyat ve Kültür Dergisi | Yıl: 3 • Sayı: 17 • Ocak-Şubat 2014

Sahibi
Berikan Yayınevi Adına
Sebiha AĞCA

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Mustafa YÜCEL

Sanat Danışmanı
Hüseyin ÖZBAY

Düzeltilen
Biçer YILDIRIM

Genel Yayın Yönetmeni
Mehmet Can DOĞAN
mehmetcandogan@yahoo.com

Görsel Yönetmen
Mehmet S. FIDANCI

İdare Adresi:
Eti Mahallesi G.M. K. Bulvarı
Bulvar Apt. No.: 80/1
06570 Maltepe - ANKARA

e-posta:
kurganedebiyat@yahoo.com.tr
Tel.: +90 (312) 232 62 18
Faks: +90 (312) 232 14 99

Abonelik Ücreti (Yıllık):
Yurt içi: 60 TL.
Kurumsal abone: 150 TL.
Yurt dışı: 150 €

Baskı Yeri:
Berikan Ofset Matbaası
Ergazi Mahallesi, Gersan Sanayi
Sitesi 2306. Sokak No.: 70
Yenimahalle - ANKARA
Tel.: (0312) 232 62 18

Yerel Süreli Yayın
ISSN: 2146-3700

Fiyatı: 8 TL.

Dergiye gönderilen metinler yayımlansın veya yayımlanmasın iade edilmez. Yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.

Banka Hes. Nu.: T.C. ZİRAAT BANKASI • Gaziosmanpaşa Şubesi 920-37396455-5002 • IBAN: TR 53 0001 0009 2037 3964 5550 02

Posta Çeki Hesabı: 8705767

“Birleyerek Oluşmak” Üzerine

Zeynep Tek*

“Birleyerek Oluşmak”¹, Prof. Dr. Kenan Gürsoy’un talebeleri Doç. Dr. Levent Bayraktar ve Doç. Dr. Fulya Bayraktar ile Vatikan’da yapılan bir dizi sohbetten oluşuyor. Bu eser, Kenan Gürsoy’un felsefi düşüncesini yansıtmakla beraber kendini tanıma, evrenini anlamlandırabilme ve bu anlam üzerinden şahsiyetini kurabilme düşüncesine dayalı. “Kenan Gürsoy’un felsefi düşüncesi, ‘insan’ı merkeze koyan ve ondan hareket eden, insan gerçeğini bütün boyutlarıyla ele alan ve son tahlilde bütünlüklü bir değerlendirmeyle, etik ve metafizik mahiyetini tebarüz ettirmeyi isteyen, aşkın ve kuşatıcı bakışı hedeflemektedir.” (s. XV)

Kenan Gürsoy’un görüşlerinin ifade edildiği bu eserin amacı, takdim yazısında şöyle anlatılır: “Dünyanın bir medeniyet buhranı yaşıyor olduğu tesbitinin sıklıkla yapıldığı bu günlerde, bu eserde dikkat çekilmeye gayret edilen; ‘insan’ ve o insanın oluşturmuş olabileceği ‘medeniyet’ anlayışı, ‘farkındalık’ çağrısı, bu buhran karşısında bir tefekkür imkânı sunmaktadır.” (s. XIV)

“Birleyerek Oluşmak”, dikkat çekici bir adlandırma! “Evrensel olan, üstelik de ayıran değil birleştiren bir tefekkürün, kendine has oluşundan ziyade birleştiren tarafına vurgu yapmak niyeti ile” (s. XI) birlemek, bir bilebilmek üzerinde durulmuş. Dolayısıyla “birlik fikri; etik, estetik ve metafizik bir tavır alışını içermektedir”. Ayrıca “Birlemek, bir sevgi ahlâkına işaret eder. ‘Dostluk’a ve ‘Aşk’a doğru ilerleme imkânıdır. Birlerken, insanın kendisiyle olan bütünlüğe gidilir.” Felsefenin bir geleneğin devamı olduğunu ortaya koymak için “Kenan Gürsoy, felsefi tefekkür ile tasavvufi tavır arasında ilişkiler kurarken de böyle bir ‘birlik’ fikrine dayanmaktadır.” (s. XV) Birlik fikri, eserin bütününe nüfuz etmiş bir hâlde; birlikte oluşma sürecine uygun olarak sohbetteki birlik hâlini de gösteriyor. Gürsoy’un tedrisinden geçen talebeleri ile sohbetlerindeki birlik çok sıcak bir görüntü veriyor!

On iki bölümden oluşan eserin, bölüm başlıkları da içeriğine uygun olarak son derece derin ve kapsamlı. Her bir başlık yeni bir “felsefi kavram” teklif emektedir: Yolda Olmak: Felsefe ve Tasavvuf, Yolları Birlemek, Dilin Hikmeti Hikmetin Dili, Felsefede Olmak Felsefeyle Oluşmak, Oluşu Bilmek Oluşabilmek, Modern Dünyanın Bunalımı: Metafizik Kopuş, Yok-Var Olmak, Tanık Olmak, Toplumsaldan Öte, Saf Talepten

* Arş. Gör. Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.
1 Kenan Gürsoy, *Birleyerek Oluşmak Felsefe ve Tasavvuf Üzerine Konuşmalar*, haz. Levent Bayraktar, Fulya Bayraktar, Aktif Düşünce, Ankara 2013, 236 s.

İçeri, Şahsiyetin İnşası Medeniyetin İhyası, Çağrı İnsanı Olmak.

Bizce, bu eserin en önemli özelliklerinden biri, düşünce dünyamıza yeni kavramlar sunmasıdır. İnsan, değer ve ahlak felsefesi üzerine olan bu kavramlardan biri de “mesafe” ve “kopukluk”tur. Mesafe; bilincin dış dünyaya ve kendi iç evrenine gerekli mesafeyi alabilmesi olarak görülür. Levent Bayraktar, “Kendi düşünce geleneğimizle bir kopukluk yaşıyoruz.” (s. 4) diyerek kopuşun olumsuz niteliği üzerinde dururken; Gürsoy da “modern dünyanın bunalımı mesafe değil, ‘kopuş’tur.” (s. 126) der. Fulya Bayraktar; “kopukluk”ta var olmayan fakat “mesafe”de var olduğunu hissettiğimiz bir “irtibat” söz konusu değil mi? (s. 125) şeklinde önemli bir katkıda bulunarak mesafedeki bağın önemini dile getirir. Gürsoy’a göre; “Bu mesafe; bilinç mesafesi, farkındalık mesafesidir. Dışına çıkacaksınız ki, onu hariçten de seyredebilirsiniz. Bilgelik (hikmet) yolunda ilerlerken, bilgiyle oluşmak ne kadar önemli ise; bu mesafeyi ortaya koymak da, bu mesafede bilmek ve oluşmak da o kadar önemlidir. Hatta mesafe, bir çelişki gibi görülse de, ‘bağlanmak’ açısından da gerekli olan bir kavramdır. Bağlanmak, bütünlük kurmak demek ise; önceden o mesafeye ihtiyaç var ki, tamlığa doğru yönelinsin. Kendimi, önce ayırarak, sonradan ona bağlanmak gibi çelişkili görünen, fakat daha sonra işin mantığını açığa vuran bir durum da söz konusudur.” (s. 122)

Bilinç ve farkındalık için gerekli olan mesafe, hakikate erişmek için önemli bir aşamadır. Gürsoy’a göre; “‘Mesafe’ ile kendisine mesafe alınan o şeyle bir bütünlük içinde ‘var olmanın’ birlikte düşünülmesi gerektiği fikrinin eksikliğinden dolayı, modern entelektüeller olarak nesnemize, kavramımıza, gerçekliğe, Hakikatte, Hakk’a esasen mesafede bile değiliz. Trajik olan şudur ki; biz onlardan kopmuşuz. Kopukluğa mesafe diyemezsiniz.” (s. 125). Ahmet Kutalmış da *Türk Yurdu*’nda bu kitap üzerine yazdığı bir tanıtım yazısında metafizik kopuşun, bir anlamda insanda köksüzlük ve irtibatsızlık duygusu yarattığını belirtir. Ona göre insanlığın sağlıklı bir zihin, duygu ve manevi hayatı olabilmesi için kendisini suur ve şahsiyet varlığı olarak gerçekleştirmesi gerekir².”

Eserin temel meselelerinden biri, felsefenin yerleşmesi, yerli bayilik ve köksüzlükten kurtulma çabası ve çaresi üzerinedir. Bu amaçla felsefenin geleneği tevarüs etmesi, tasavvuf kaynağına yönelmesi üzerinde durulur. Gelenekten kopan felsefenin mazi ile irtibatlandırılma ihtiyacı üzerinden bir imtidat

2 bk. Ahmet Kutalmış, “Birleyerek Oluşmak”, *Türk Yurdu*, C. 33, S. 312, Ağustos 2013, s. 80-84.

kazanılması eserin temel tezlerindedir. Gürsoy'a göre; "tasavvuf yolda olmaktır. Buna çok yakın bir biçimde felsefe de yolda olmaktır." (s. 9). Bu nedenle "yolları birlemek" gerekir. Alan taassubu eleştirisi üzerinden felsefenin farklı ekollerle iletişime geçmesi önerilir. Buna göre; "Felsefe akışkan, sanki bir dere yatağı içinde gelişen, başka kollarla da birleşebilen ve büyük denize doğru akan bir bilgi alanı olmalıdır." (s. 32). Diğer disiplinlerle sürekli bir ilişki içinde olması gereken felsefe, böylece varlığını sürekli bir "oluş" üzerinden devamlı ve taze kılacaktır.

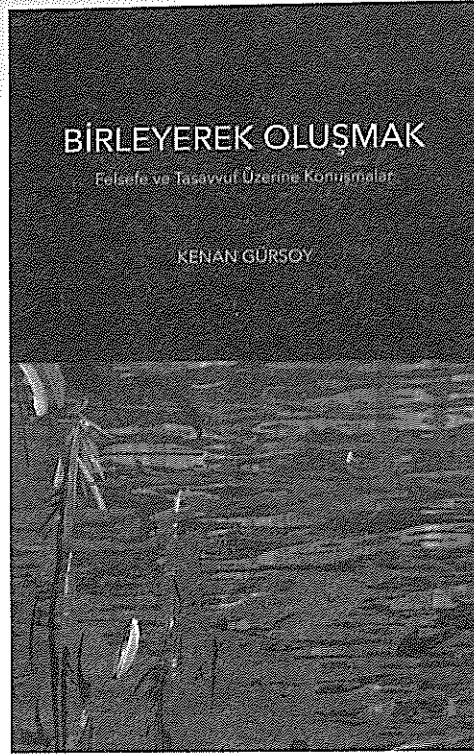
Felsefenin iletişim ve etkileşim içinde olacağı diğer ana kaynaklardan biri de edebiyattır. Türkiye'de tasavvuf kültürünün edebiyatla bütünleşmesi bu birlikteliği zorunlu kılmaktadır. Gürsoy da edebiyatın evrenselliğini belirterek şunları söyler: "O zaman edebiyat, hep söylediğimiz gibi, evrensel ve yaşanan bir insan tecrübesinin ifadelendirildiği o zemindir. [Çünkü] Yazar bize burada 'evrensel bir insan tecrübesini' birey üzerinden anlatır." (s.207)

Sohbette merkeze alınan sorunlardan biri de felsefe dilinin nasıl olması gerektiğidir! Çünkü Gürsoy'a göre; "Bir ülkede 'felsefe geleneği'nin mevcudiyeti; o ülkede bir 'gelenek sürekliliği' kaygısının bulunmasına ve bu geleneğin 'dünya felsefe ortamı' ile hesaplaşabilir seviyede olmasına bağlıdır. Ama temelde daha da önemli bir şey olmalıdır ki, bu; yüksek seviyedeki felsefeyi ifade edebilecek bir dilin varlığıdır. Bu dilin tahrip edilmemiş olması gerekir." (s.59).

Felsefenin dilinin hikmetin dili olmasını savunan Gürsoy, yetkin bir dilin insanlık tarihinin kaynaklarından gelen malzemeyi verebilecek düzeyde olması gerektiğini belirtir. Böylece yaratıcı fikirlerin dilin anlatım imkânları oranında artacağını savunur (s. 71). Kavramların aynı zamanda "değer" ifade etmeleri de önemlidir. Çünkü bunlar üzerinden evrensel kabullere ulaşmak mümkündür (s. 72).

Gürsoy, bu mümbit sohbette son asrın en ciddi sorunlarından biri olan "entelektüel güven"e (s. 70) de temas eder. Sadece problemlerin yer almadığı bu eserde esas olarak çözümler dile getirilir. Entelektüel güvenin yolu ise Mehmet Akif'ten ilhamla; "oku, korkma oku; dinle, korkma dinle; korkma diren; korkma oluşturun!"dur (s. 77).

Birlemek ile üzerinde durulan diğer kavram oluşmak, oluşabilmektir. Gürsoy'a göre; "Felsefeyle oluşturmak, felsefeyle oluşmak ve şimdi bir felsefe insanı olmak" (s. 83) esas olmalıdır. Temel amacımız "farkında olarak oluşu bilmek" ve bu farkındalık dolayısı ile "oluşabilmek"

(s.101) olmalıdır. "Yolda olmak" aynı zamanda oluşabilmektir. Felsefenin amacı da Yunus Emre'nin dediği gibi "her dem yeniden doğmak"tır; taze ve diri kalabilmektir. Bu nedenle bu var oluş yolculuğunda farkındalık temel düstur olmalıdır. Gürsoy'a göre; "Her hâlükârda farkındalık, kendimi özne olarak var kılmam; hatta ondan istifadeyle yine kendimi bir varoluş (ekzistans) hâlinde inşa etmem açısından önemlidir." (s. 96-97)

Bir alana ulanmak ile bir alanda var olmak arasındaki farkın (s. 91) dile getirildiği bu sohbette kişinin var oluş amacını nasıl oluşturacağı ve bu süreci nasıl geçireceği üzerinde durulur. Felsefe ve tasavvufun da ortak amacı her daim yolda bir oluş süreci geçirme ve bir kendilik oluşturma ideali üzerinedir.

Kendi olmak, bir kendilik üzerinden kendini inşa etme ile ilgili Gürsoy şunları söyler:

"Bahşedilen hayatın manasını idrak ederek, 'kendisi olarak' yaşayabilmek... Bu, bir tek 'ân' dahi olabilir; ama o ânın sonsuzca derinliğine doğru yaşanmış olması şartıyla. Bakın doksan küsur yıllık hayatın veremediğini, o bir tek 'ân', verebilir. Yeter ki kendi adınıza, size verilmiş olan o anlamla bütünleşmiş olun. Hele bu onların süregitmeye olabileceğini düşünsenize! Bihakkın yaşansa, yani mânâsıyla, mahiyetiyle, 'şimdi ben buradayım, işte tam da buradayım' diyerek yaşansa, biliyorum ki bu, mümkündür." (s.100-101).

Bu kitabın özgün yerlerinden biri de her bölüm başına konan epigraflardır. İlk epigraf, Ken'an Rıfâ'ye ait olup eserin bütününe özetler niteliktedir. Rıfâ'ye göre; "En geniş mânâsıyla tasavvuf 'birlemek'tir. Kesret hâlinde önümüze serilen bu âlemi bir bilip, bir görüp, bir sevmektir."

Tefekkür dünyamızı tasavvufun mavi derinliğinde genişleten bu eserin kapak resmi de muhtevasına uygun olarak tasarlanmış. Birliğin huzurunu veren kapaktaki mavi de okyanusu ve kesretteki birlik hâlini çağrıştırıyor. Bu nedenle kapağa kendi çizdiği resimlerden birini veren E. Yıldız Doyran'a bir teşekkür etmek gerekir.

Ruhu ve zihni zenginleştiren bu sohbette vurguların koyu harflerle verilmesi de dikkat çekici bir katkı. Sohbetin derinleşmesinde Fulya Bayraktar ve Levent Bayraktar'ın görüş ve önerileri de çok önemli. "Mümkün olduğu kadar 'bilinç', 'farkındalık', 'berraklık' peşinde olmamız gerekiyor." (s. 108) diyen Kenan Gürsoy ile Levent Bayraktar ve Fulya Bayraktar, bu sohbetle bizi düşün(ebil)meye, farkındalık kazanmaya ve bu bilinç üzerinden kendi(liği)mizi oluşturabilmeye davet ediyor.